

K L A G E S K R I V E L S E

til fengselstilsynsmann, kirkeverge Ludv. Hansen
mot fengselsprest (?) C. Egeberg Traaen
fra varetektsfange Gard Holtskog.

Innholdsfortegnelse:

- A. Saken gjelder.
- B. Klagerens personalia.
- C. Saksfremstilling, kronologisk:
 - 1. Traaens første ~~xxx~~ "megling".
 - 2. Traaens utsagn kontrolleres.
 - 3. Traaens annen "megling".
 - 4. Møtet med min kones advokat.
 - 5. Meddellelsen om min kones svangerskap.
 - 6. Traaen bestrider å ha agitert for skilsmisse.
 - 7. Min kone hevder at prester har agitert for skilsmissen.
 - 8. Henvendelsen til fengselstilsynsmannen.
- D. Mitt ekteskaps status pr. i dag:
 - 1. Min hustrus stilling.
 - 2. Vårt barns stilling.
 - 3. Min stilling.
- E. Bør jeg ta initiativet til skilsmisse? Ansvarsspørsmålet.
- F. Hvorfor ikke ekteskap mellom barnemoren og barnefaren?
- G. Driver Traaen systematisk skilsmisseagitasjon?
- H. Anførsler til et forsvar fra Traaens side.
- I. De angivelig utstedte meglingsattester m/ bevisprovokasjon.
- J. Spørsmål til myndighetene:
 - 1. Til de kirkelige myndigheter, a - k.
 - 2. Til de verdslige myndigheter, a - c.
- K. Det rettslige ansvar for skrivet.

Herr fengselstilsynsmann, kirkeverge Ludv. Hansen!

A. Saken gjelder:

Klage mot hr. C. Egeberg Traaen, angivelig fengselsprest, Møllergt. 19, Oslo for utilbørlig forhold i embedsgjerning, nemlig agitasjon for skilsmisse, ulovlig skilsmissemegling, m.m.

■

B. Klagerens personalia:

Gard Herbjørn Holtskog, 42 år, av gifte norske ustraffete foreldre; som foreldrene døpt, konfirmert og viet i statskirken.

Ett barn, f. 4. 1. 41, døpt i statskirken.

Siste stilling: Politipresident.

Fra 10. 5. 45 varetektsfange siktet for overtredelse av landsviklovgivningen. Ikke bøtelagt, tiltalt eller straffet.

C. Saksfremstilling, kronologisk:

1. Traaens første "megling".

Traaen oppsøkte meg for ca. et år siden i egenskap av meglingsmann, idet min kone forlangte skilsmisse, sa han.

Jeg svarte at lovens betingelser herfor ikke forelå, og at skilsmisse var mot mitt ønske, samt at mitt eventuelle samtykke ikke resulterte i skilsmisse, nemlig grunnet lovsformuleringen.

Traaen har visstnok betegnet dette møte som megling. Noen likhet med det lovbestemte begrep Megling i Silsmisssaker har Traaens såkalte megling ikke, idet den besto i en ensidig, intens oppfordring til meg om å innse fordelene ved skilsmisse og å erklære meg innforstått.

Fra mine notater hitsettes:

Traaen: "Jeg synes De skulle gi Deres kone friheten straks, og uten vrøvl, for det er jo helt på det rene hvordan dommen over Dem blir."

Jeg ville gjerne vite hvordan dommen kunne være helt på det rene i betraktning bl.a. av at tiltalebeslutning ikke var utferdiget, likesom jeg enda ikke hadde avgitt forklaring i saken, det være seg for politiet eller for retten.

Traaens svar var at det ville bli vanskelig for enken etter en henrettet å bli gift igjen.

Jeg ville fortsatt gjerne vite hvem hadde avsagt dødsdom forut for hovedforhandlingen.

Traaen: "Kort og godt synes jeg De skulle skjenke Deres kone friheten straks og uten ytterligere vrøvl. Nå vil hun kunne bli fordelaktig gift, det vil si så lenge De ikke er dømt. Derved vil også Deres barn kunne få et hjem. Senere blir jo en slik fordelaktig løsning umulig. Deres kone er jo så ung, og så vakker, enda, at nå har hun sine sjangser, sine gode sjangser."

Jeg anførte at prestens resonnement var usømmelig og ukristelig, og at statskirkens oppgave formentlig ikke var den å agitere for skilsmisse mellom ~~en~~ sine lemmer, men tvert om. Jeg tilføyde at resonnementet lå på samme ukristelige nivå som dengang (vinteren 1946) han sa til meg: "De er så kjepphøy nå, men vent til vi to møtes på henrettelsesplassen; vel møtt der."

Møtet sluttet med min protest mot skilsmissen. Samtidig erklærte jeg meg solidarisk med de mange fanger som har frabedt seg Traaens såkalte sjelepleie.

Avskrift av eventuell meglingsattest ble lovet meg. Løftet er uoppfylt til d.d.

2. Traaens utsagn kontrolleres.

Foranlediget av Traaens utsagn ang. min kones forlangende om skilsmisse ba jeg min mor som ofte vanket sammen med min kone om å orientere meg om grunnen til forlangendet.

Min mor meddelte meg kort etter at noe forlangende om skilsmisse ikke var fremsatt, men at min kone via Traaen hadde latt forespørre hvordan jeg ville stille meg til skilsmisse, for tilfelle mitt ~~mitt~~ fengselsopphold ble langvarig.

3. Traaens annen "megling".

Sommeren 1947 oppsøker Traaen meg atter som meglingsmann. Min kone var nå fast besluttet på skilsmisse, het det, men meglingsattesten foreldet.

Jeg erklærte meg ukjent med angj. meglingsattest, og ville gjerne vite fra hvilken tid den påstøtte faste beslutning skrev seg, hva hadde fremkalt den, og om hun hadde vært i tvil sist.

Traaen undgikk disse spørsmål, men gjentok argumentasjonen fra forrige gang om fordelene ved skilsmisse for en dødsdomskandidat, om min kones store sjarm og gode sjangser på ekteskapsmarkedet akkurat nå, osv.

Jeg tillot meg å bemerke at meglingsmannen visstnok tok munnen litt vel full, og at han unødig sterkt presiserte min kones yndigheter. Jeg erklærte å kjenne til at Traaens sans for kvinnelig sjarm er vel kjent og adskillig omtalt, men mindre aktet.

Så vel Traaen som jeg kom i affekt. Jeg insisterte på å få vite hjemmelen for Traaens eiendommelige oppfatning av sine rettigheter og plikter som meglingsmann, samt det skriftsted han støttet seg til for sin skilsmisseagitasjon.

Traaen påviste ingen hjemmel (for den finns ikke), men nevnte uforvarende at 3 års atskillelse mellom ektefolk er skilsmissegrunn etter loven. Jeg fant ingen grunn til å forklare Traaen at hans oppfatning av lovteksten er en feiloppfatning. Denne feiloppfatning er utbredt blant ikke-jurister. - Hvis loven var slik å forstå som Traaen oppfatter den, ville en sjømann som i minst 3 år er borte fra hjemmet og kona, automatisk ha gitt henne rett til skilsmisse. Slikt nonsens bestemmer ikke loven. At Traaen som belest mann ikke uvilkarlig har tenkt såpass langt, er forbausende. Desertio malisiosa bør ikke være ukjent for en cand.theol.

Møtet sluttet med min gjentatte protest mot skilsmisse.

Eventuell meglingsattest (i gjenpart) ble lovet meg. Den er uteblitt. Iøvrig har jeg aldri ventet løftet oppfylt.

4. Møtet med min kones advokat.

I november 1947 fikk jeg visshet for min kones ønske om skilsmisse idet advokat Andreas Støylen meddelte meg det under personlig møte med henblikk på minnelig skilsmisse. Skilsmisse kom ikke i stand bl.a. grunnet lovskrav som ikke var oppfylt.

Under møtet med Støylen var jeg berettiget etter loven til skilsmisse grunnet utroskap fra min kones side, hva imidlertid på det tidspunkt var meg ukjent. Støylens fortieelse av utroskapen kan formentlig alene bety at også Støylen var uvitende om ekteskapsbruddet.

IX

5. Meddelelsen om min kones svangerskap.

Den 29. 12. 47 gir min forsvarer, advokat Alf Borgen, meg den sjokkerende underretning at min kone er svanger, minst 4 mndr. på vei, og at dette er grunnen til at hun ber om min bistand til skilsmissen.

Jeg undlater her å omtale de mange, dels katastrofale følger av svangerskapet. Dog nevnes at den oppgitte barnefar formentlig er drukkenbolt samt uformuende.

6. Traaen bestrider å ha agitert for skilsmisse.

Den sjokkerende opplysning foranlediget at jeg ba om et møte med Traaen ved første høve, hvilket jeg fikk.

Min kones skjebne gjorde intet synlig inntrykk på ham. Han ga dog ikke uttrykk for fryd over ulykken; virket svært nervøs.

På min forespørsel bekreftet Traaen uttrykkelig at hans 2 meglingsattester utvetydig ga uttrykk for at jeg hadde motsatt meg skilsmisse, hvorved disse umulig kunne ha ~~bibrakt~~ bibrakt min kone uriktige formodninger. Samtidig bekreftet han at han aldri hadde anbefalt min kone skilsmisse eller på noen som helst måte overfor henne hadde agitert for skilsmisse.

Jeg tillot meg å ytre min tvil om riktigheten av Traaens forsikringer under henvisning til at han tidligere hadde løyet for meg. Disse løgne ligger utenfor rammen av denne sak.

7. Min kone hevder at PRESTER har agitert for skilsmissen.

Den 5. 2. 48 møttes min kone og jeg i prestens kontor, Møllergt. 19, i nærvær av fengselsprest Rudolf Dahlen.

Av min kones forklaring medtas her de springende punkter som denne sak dreier seg om:

Hun hadde i noen grad vært utsatt for påtrykk om skilsmisse fra meg av mer eller mindre velmenende bekjente. Denne innblanding hadde hun avvist.

Derimot hadde det gjort et overmåte sterkt inntrykk på henne at prester hadde oppfordret henne til å sørge for å bli skilt, og at de hadde ansett hennes ekteskap som noe forhenværende noe i be-
traktning av 3 års atskillelse fra mannen. Denne oppfrodring fra pre-
ene hadde vært bestemmende for hennes handlesett, sa hun, hvorefter hun med god samvittighet og fullt forsett hadde latt seg besvangre av hr. Inge Jakobsen, Åkersborg terrasse nr. 8, Aker.

Frykt for ikke å oppnå skilsmisse hadde ikke vært i hennes tanker idet "som bekjent 3 års fravær fra hverandre gir rett til skilsmisse" som hun uttrykte seg - å la Traaen.

Hennes forbauselse var derfor stor over at "formalitetene ikke

lot seg ordne straks.

Jeg forsøkte å gjøre min kone begripelig at selv om teologer i juridisk vinkelskriveri forsikrer at hun er fri og ubundet etter tre års fravær fra ektefellen, så har denslags juridisk kvakksalveri intet som helst med jus å gjøre, og enda mindre med moral eller kristendom. Derimot, forklarte jeg, er kvakksalveri etter omstendighetene straffbart og medfører erstatning i kroner og øre, enten kvakksalverer er læge, jurist eller teolog.

Min kone forklarte videre at oppfordringene ikke minst var skjedd i prestekontoret, Møllergaten 19, hvilket ikke forbauset meg.

Pastor Dahlen ble synlig beveget ved å høre hennes forklaring. Dette fant jeg helt naturlig, idet pastor Dahlen åpenbart er en kristen, så meget mere som hans gjerninger ikke vitner mot ham.

Jeg vil av hensyn til den høyaktelse jeg nærer for Dahlen ikke stille ytterligere spørsmål til min kone om hvilke prester hadde gjort seg skyldig i denne motbydelige trafikk, om de nærmere omstendigheter ved den som tid, sted, hyppighet, de anvendte midler, snedighets- og intensitetsgrad, idet det bød meg i mot å kle av Dahlens embedsbrødre i nærvar av min kone. Disse omstendigheter vil iøvrig bli tilstrekkelig klart belyst under kommende prosesser - om de skyldige og ofrene ikke kommer til tilfrådsstillende ordning i mindelighet.

Min kone uttrykte seg derhen at hun i Møllergaten 19 bare hadde talt med én prest, bortsett fra Dahlen. Samtlige møtedeltakere undlot uttrykkelig å nevne Traaens navn.

Jeg fikk under møtets siste del gjort min kone det begripelig at hun ikke er skilsmisseberettiget, men at jeg er det, nemlig grunnet hennes ekteskapsbrudd.

Hennes forbauselse over å erfare den juridiske situasjon hun var blitt rotet opp i av kvakksalverne, var stor, og formentlig ekte.

8. Henvendelsen til fengselstilsynsmannen.

Kort etter møtet hos Dahlen, kfr. punkt 7, ba jeg om konferanse med et medlem av ^{fengslets} ~~fengsels~~ tilsynsnevnd~~en~~, og fikk av fengslet oppgitt hr. kirkeverge Ludv. Hansen, Oslo.

Mitt brev til tilsynsmannen inneholdt den blotte begjæring om et møte med denne. Møtet resulterte i en kort muntlig fremstilling av besværingen, hvorefter tilsynsmannen erklærte seg villig til å motte en skriftlig redegjørelse fra meg.

D. Mitt ekteskaps status pr. i dag:1. Min hustrus stilling.

Hun har siden min varetektstid tok til, den 10. 5. 45, bodd hos sin mor, enke, hvor hun har hatt underhold for seg og vårt barn. Min mor, enke, har bidratt til underholdet.

Min kone har aldri forsørget seg selv.

Konsepsjonen antas skjedd senest 1. 9. 47.

Det uekteskapelige svangerskap har medført at min kone har fraflyttet sin mor og barnet, godvillig eller etter å være vist døren, vet jeg ikke, og har fått seg "et værelse i byen", som hun uttrykte det.

Hun er uformuende og kan neppe forsørge seg selv, i et hvert fall ikke under svangerskapet, så langt som det er kommet. Tilskuddene fra min mor er uteblitt, idet sjokkvirkningen har bragt henne til sengs som arbeidsufør. Den oppgitte barnefar kan neppe betale noe bidrag; spørsmålet er om han kan forsørge seg selv.

2. Vårt barns stilling.

Barnet bor angivelig hos sin mormor, enke over 60 år, som alene grunnet aldershensyn neppe er skikket ~~til~~ oppdrager for en 7 års småpike. Barnet har årlig tilbakevendende bronkitt.

3. Min stilling.

Straffesaken er hittil ikke kommet frem til det første skritt avgivelse av politiforklaring. Om sak ble fremmet, når så eventuelt skjer, og resultatet tør jeg ikke uttale noen sikker formening om. Traaens svada om at dommen helt opplagt er den at jeg ender foran eksekusjonspelletongen, betyr intet. Traaen er ikke jurist, følgelig ikke meningsberettiget. Hans judisium og legmannsskjønn er høyst omtvistelig. Og ikke er han allvitende. Forøvrig er situasjonen neppe den at Traaen på forhånd kan si hvem blir dømt til hv

Min formue er beslaglagt, dels kommet på avveie. Så gjerne jeg enn ville er jeg forhindret fra å kunne forsørge kone og barn, bla fordi fengselsoppholdet har gjort meg helseløs. Når jeg ikke engang makter å trekke opp et herre~~us~~lomneur, ~~ka~~ makter jeg ikke å forsørge familien med å spikke trehester, Fortsetter den nedadgående kurve som min helse f.t. venter det meg månedslangt sykehusopphold, som Staten må betale. Dette er bare spørsmål om uker, aller ~~høyst~~ høyst måneder.

Min slekt vil neppe yte bidrag til min kone grunnet det uekte-

skapelige svangerskapet.

I betraktning av ektefellelovens regel om gjensidig underholdningsplikt mellom ektefeller, er det mer sansynlig at min kone blir søkt påført refusjon til staten for de mangfoldige tusen kroner min revmatiske sykdom kommer til å kreve og som Staten alene kan betale. Det bemerkes at jeg har erfaring for hva sykdom koster; i 1943 var gjennom 6 mndr. min invaliditetsgrad 80%. Behandlingen formådde ikke å nedsette dette tall. P.t. antar jeg at tallet svinger mellom 60 og 70.

E. Bør jeg ta initiativet til skilsmisse?--Ansvrsspørsmålet.

Problemene i denne forbindelse ligger for størstedelen utenom skrivets ramme. Innenfor rammen ligger bare de som knytter seg til spørsmålet hvilke personer bærer ansvaret for det uekteskapelige svangerskap.

Spørsmålet er ikke så enkelt at barnemoren og barnefaren er ene-ansvarlige.

Spørsmålet kan formentlig formuleres slik:

HVA BEVIRKET AT ELSA HOLTSKOG LOT SEG BESVANGRE UEKTESKAPELIG?

Jeg er ikke i tvil om svaret:

DEN AVGJØRENDE GRUNN VAR PRESTEAGITASJONEN SOM OPPHEVET HENNES SAMVITTIGHETS SKRANKER, OG SOM GJORDE HENNE TIL OFFER FOR JURIDISK KVAKKSALVERI FRA DE SKYLDIGES SIDE.

I konsekvens hermed legger jeg hovedansvaret på de hovedansvarlige.

Spørsmålet er nå bare hvordan de skyldige skal kunne gjøre rett og skjell for seg. Dels er den påførte skade uopprettelig, dels kan den ytterligere økes f.eks. ved at barnemoren i sin fortvilelse og nød gjør en ulykke på seg selv eller ~~forsterket~~ fosteret. Denne utvidelse ligger innenfor adekvansen og pliktes følgelig erstattet av de skyldige.

Er en eller flere av de herrer agitatorer beredt til å fyldestgjøre sitt ansvar ved å overta ofret som hustru, skal jeg samtykke i skilsmisse. Vinner ikke dette forslag de herrers ~~fø~~ bifall, tviler jeg ikke på at de iler med å overta det økonomiske ansvar for ofrene etter den levestandard disse er vant til.

Skulle de herrer kvakksalvere gjøre foranstaltninger til å unddra seg sitt ansvar - jeg ber denne sjofle insinuasjon undskyldt - lar jeg ansvrsspørsmålet prøve for domstolen, eventuelt til topps. Rett

spørsmålet ~~bygge~~ som sådant byr på juridisk interessant stoff; som sjeldent rettstilfelle vil det vekke interesse i vide kretser, blant leg og lærd; gi foranledning til korrespondanse med utenlandske jurister ang. parallelltilfelle, og være ypperlig egnet som prøvesak for advokaturen. Skulle prosessen helt eller delvis gå saksøkerne i mot, vil prosessen likevel ha oppfylt den misjon at det er hengt bjelle på katene så det ringer ved neste musejakt.

Jeg har ikke spurt min kone om hun samtykker i ekteskap med en av agitatorene, f.eks. Traaen. I den pinlige situasjon hun p.t. er, tviler jeg ikke på at hun samtykker overfor hvem som helst, Mitt barn kan i så tilfelle ikke medfølge; tvertimot vil jeg mitt barn bare godt. - Med den smigrende interesse Traaen har vist overfor min kones sjarm og ynde, tviler jeg ikke på at tanken vinner hans bifall, så meget mer som han jo har skiftet kone før. Skulle han p.t. være gift og av den grunn være tilbakeholdende, gjør jeg hans ord til mine: "De bør absolutt skille Dem, det er fordelaktig for en mann i Deres situasjon".

For i mitt resonnement å være på sikker grunn, påberoper jeg meg nokk~~er~~ en sats fra Traaen, fra sjelepleien, som jo forutsetningsvis skulle innebære kvintessensen av takt, imøtekommenhet og forsøk på å sette seg inn i den annen parts stilling:

"Kom nå ikke trekkende med den ny-testamentlige Jesus og hva han skal ha ment og sagt. Ham holder vi utenfor. Her er det helt enkelt rettssaker som skal gjennomføres, og med det har Jesus ingen ting å gjøre. Det har vært begått så meget fælt at her må det hevn til etter det gammeltestamentlige prinsipp øye for øye, tann for tann, liv for liv, blod for blod, liter for liter".

Personlig er jeg i tvil om ovenstående teologisk sett er riktig resonnert, men som ikke-teolog må jeg selvsagt bøye meg for en autoritet som Traaen som ~~en~~og setter professor Dr. Hallesby på plass ved til en fange i vitners nærvær å uttale at Hallesby er firkantet i hodet hvorved det ikke er noen grunn til å ta ham alvorlig. I parentes bemerket har jeg grunn til å tro at Hallesby har visse bemerkninger å gjøre til Traaens teologi, ~~for~~ ^{og at} Hallesby har gjort disse bemerkninger.

For meg ^{har} ~~er~~ Traaens teologi og virke som sjelesørger hatt den virkning at jeg av samvittighetsgrunner har måttet skille meg - fra statskirken.

F. Hvorfor ikke ekteskap mellom barnemoren og barnefaren?

De fleste herhenhørende spørsmål ligger utenfor skrivets ramme. Kjernespørsmålet er : ~~H~~ Hvem er barnets far?

Den oppgitte barnefar er nevnt foran, likeså hans kvalifikasjoner eller nærmere ~~bestemt~~ bestemt hans mangel på kvalifikasjoner. Dette har vakt min mistanke om at den oppgitte barnefar er et forkle for andre, idet jeg særdeles vanskelig kan tenke meg at min kone har gått til senga med nevnte mannsperson, i ethvert fall ikke ved full sanns og samling. Dette blir da et rent bevisspørsmål som vil bli inngående gransket. Min kone har som foran nevnt vært utsatt for lumskeri i form av utilbørlig påvirkning fra flere personer, man skal intet forsverge i slike saker. Er man troende til det ene, kan man være troende til det andre. Den himmelske og jordiske kjærlighet har vært blandet sammen før, særlig av omreisende legpredikanter. Og min kone er svak med hensyn til det religiøse og de religiøse. Å skille bukkene fra fårene er henne ikke ~~gitt~~ mer gitt enn andre.

Den oppgitte barnefars økonomi er omtalt foran. Den umuliggjør et ekteskap mellom partene idet et visst ^{minimalt} økonomisk fundament må være til stede.

At det moralske fundament mangler, er langt alvorligere. Det er ille når kvinnen innlater seg på uekteskapelig samliv. Verre er det når gift kvinne gjør det. Enda verre når hun er mor. Men hun kan synke dypere, nemlig ved inngåelse av ekteskap med en mannsperson av det kaliber at hans karakter tillater ham å forgripe seg på en annenmanns hustru.

Uansett hvilken stilling barnefaren inntar i denne verden, han være millionær og høy embetsmann, overlater jeg ikke godvillig min kone til så urene hender.

Mitt barn kommer under ingen omstendighet til å følge over til ~~urene~~ hender.

De utallige perifere spørsmål i denne forbindelse lar jeg uomtalt.

G. Driver Traaen systematisk skilsmisseagitasjon?

Avisen Vårt Land inneholdt 18. 9. 47 under overskriften "Han agiterte for skilsmisse", et inserat hvori fortelles om en representant for lov og rett som oppsøkte konen til en fengslet NS-mann og agiterte for skilsmisse. Hvis hustruen lot seg skille, skulle hun og barna få penere behandling, ble hun lokket med. I det eksemplar av avisen som jeg så, og som hadde gått fra fange til fange, stod det tilføyet med blyant: "Har den satans Traaen vært ute der også?"

Denslags bemerkninger kommer ikke uten grunn. De bemerkninger jeg laalighetsvis har sett anført i fengselsbibliotekets bøker trekker i samme retning. Fangen Rekdal, Møllergt. 19, og fangen Erik Evjen, p.t. Ilebu, kan berette om sin befatning med Traaen og sitt kjennskap til hans meritter hvis de vil. Særlig bør fangen Håkon Høst, Møllergt. 19, høres.

En rekke fanger har til myndighetene sendt klager på Traaen. Og han er uten sammenlikning den mest hatete person som finnes innenfor veggene på nr. 19. En rekke fanger vil i det hele tatt ikke motta ham på sin selle. Derimot er enhver annen prest velkommen. Når Traaen preker ved søndagsprekenen, forlanger en rekke fanger sin selledør lukket.

Ingen fangevokter på Møllergt. 19 kan bestride dette. Jeg har første gang til gode å høre en fange eller vokter si ett godt ord om Traaen. Derimot sies intet nedsettende om de andre prestene.

Skulle denne sak komme for retten i form av en injuriesak, hva jeg innerlig håper, ~~vissatxjehvikkexharxoverdrevet~~ skal jeg ved vitneprov fra voktere, nåværende og tidligere, vise at jeg ikke har overdrevet.

Kort sagt: Fronten mot Traaen er total. På den annen side gjør han liten skade, for det lykkes ham ikke svært ofte å få tale med noen av fangene. Forholdet til vokterne er ikke bedre.

Undersøker man tilfellene av skilsmisse mellom fanger og deres ektefelle siden mai 1945 og Traaens forhold til de enkelte saker, vil man finne forklaringen på den massive, iskalde mur som møter Traaen over alt i fengslet.

Det er tilstrekkelig å fremheve følgende:

Så lenge man er varetektsfange, & ikke domsfange, har man til rettskraftig dom foreligger, krav på i enhver rettsstat å bli behandlet som uskyldig. Noen som helst form for soning før dommen er rettskraftig, kommer begrepsmessig ikke på tale. Represalier i noen som helst form er likeledes begrepsmessig utelukket. Men det er uomtvistelig et betydelig tillegg til varetektsoppholdet å vite seg sjikanert, på hva måte det enn skjer. Dette blir uvegerlig en tilleggsstraff forut for soning, en logisk og strafferettslig umulighet. Varetektsfangen kan ikke rammes hardere enn ved å få sitt hjem oppløst. Og nettopp denne Akilleshel har Traaen utsett som angrepspunkt. Like så lite som kirken har lovlig adgang, eller bør ha det, til å illegge tilleggsstraff, har den enkelte prest det. Men Traaen har til-

tatt seg en uforklarlig rett til privathevn som loven ikke hjemler, og endog overfor varetektsfanger.

H. Anførsler til et forsvar fra Traaens side.

Om Traaen skulle hevde at jeg har sittet så lenge på selle at min bedømmelsesevne bedrar meg grunnet f.eks. fengselspsykose, er å si at jeg er strafferettslig ansvarlig etter uttalelse derom fra politiets side. Likeså avhøres jeg som vitne, av politiet og i retten. Og Jeg har aldri hørt at sinnssyke føres som vitne. Iøvrig er det utelukket at sinnssyk person kan sitte måned etter måned i selle på Møllergt. 19. Hadde Traaen ansett meg sinnssyk, hadde hans plikter til sagt ham å besørge meg anbragt på asyl eller klinikk. Hittil har han ikke gjort noen foranstaltninger i så måte.

Om Traaen skulle hevde at jeg lyver, er å si at dette blir et spesial mål om bevis, fra hans side som fra min. I den utstrekning det er menneskelig gjørlig skal jeg fylle min bevisbyrde. Og jeg skal i tilfelle utvide beskyldningene ganske betraktelig. For det er ingen ting jeg heller vil, enn at Traaen trekker meg for retten.

Om Traaen skulle hevde at den animositet som består mot ham, og som dels er beskrevet, skyldes hans nasjonale innsats eller liknende, kommer han galt avsted. Saken er nemlig at det til Politidepartementet i 1941 innkam en klage på Revolverpresten (det vanlige oppnavn på denne sjelesørger) for sjikane mot de politiske fanger som i 1941 satt på Åkebergveiens fengsel. Det het i klagen at selv om Traaen er aldri så velvillig innstilt for NS og nyordningen, og trolig medlem av partiet, kan sjikane fra en prests side ikke ~~tolereres~~ tolereres, aller minst overfor politiske fanger. Klagen forlangte Traaen ekskludert av Partiet, eller nektet adgang om han mot formodning ikke var medlem. Saken er for stor, og hadde for mange konsekvenser til at den kan skildres her. Men jeg kan si så mye:

Hadde den saken vært tatt opp av meg eller av andre som kjenner der hadde Traaen neppe hatt adgang til Møllergt. 19 i dag eller i de siste 3 år. Er det noe Traaen ikke kan beklage seg over, er det over forfølgelse fra min side. Tvert om ga jeg ham et vink om klagen (fra 1941) straks etter min innsettelse her, hvilket han var meget takknemlig over. Men å hjelpe de kvinnelige fanger som på Vollan i Trondheim ble beliggende av ~~vokterne~~ vokterne, falt ikke i hans smak enda jeg inntrengende ba ham forsøke å forhindre skandalens videre utvikling på Vollan hvorfra jeg nettopp var kommet. Skandalen er nå omsider kommet frem for offentligheten, vokterne er arrestert og har tilstått. Men hittil er

bare en liten del av saken kommet frem. Hadde Traaen oppfylt sin kristenplikt, kunne Vollan-skandalen vært vesentlig redusert.

Som med Vollan-skandalen, så også med andre skandaler. Uten i dette ~~skriv~~ å komme inn på det store tema som man kunne kalle Problemet Traaen, innskrenker jeg meg til å gi uttrykk for at det formentlig må være ~~en~~ en abnormitet ved Traaens rettferdighetsfølelse. Under enhver omstendighet er det klart at han tror å kunne unnfly ansvar ved å lukke øyne, øre og hjerte til. Temaet er ikke lite, og lar seg ikke behandle innenfor rammen av dette skriv. Det er tilstrekkelig å slå fast at Traaen også på dette felt har gjort statsmaktene og kirken den aller største bjørnetjeneste.

I. De angivelig utstedte meglingsattester.

Meglingsattest i skilsmisssak er rettslig offisielt i den forstand at de som meglingen angår har krav på bekreftet gjenpart.

Som foran påvist er gjenpart lovet meg uten at løftet hittil er oppfylt fra den angivelige meglingsmanns side.

Jeg provoserer herved originalattestene, om de finns, fremlagt til kontroll av Traaens virksomhet som meglingsmann.

J. Spørsmål til myndighetene:

1. Til de kirkelige myndigheter.

- a. Er Traaen ordinert?
- b. Har ordinasjonen noen gang vært ute av kraft?
- c. Er Traaen, i betraktning av sine antesedentia m.h.t. det annet kjønn, berettiget til kall og krave?
- d. Har Traaen rett til å kalle seg prest?
- e. Har Traaen rett til å utføre samtlige kirkelige handlinger?
- f. Hva er grunnen til at han er overført til den retrettstilling han p.t. innehar?
- g. Har Traaen sine foresattes billigelse m.h.t. agitasjon for skilsmisse når ektefellene tilhører statskirken?
- h. Billiger Traaens overordnede hans egenartede form for sjelepleie om foranstående skildring legges til grunn?
- i. Billiger statskirken at sjelesørgeren uttaler at det vil være ham (sjelesørgeren) en fryd å overvære fangens henrettelse?
- j. Ansees Traaen skikket som sjelesørger på Møllergt. 19 når en rekke fanger bevislig ikke tør rådføre seg med ham, idet de med skjellig grunn antar at han tyster betroelser ~~til~~ til landsvikpolitiet?

- 14 -

k. Er det med samtykke fra Den norske ~~Stats~~kirkes primas at Traaen kan uttale: "De (undertegnede) kan klage så meget De vil og til hvem De vil, for jeg har min dusvenn biskop Berggrav i ryggen og frykter ingen"?

2. Til de verdslige myndigheter.

a. Traaens skilsmisseagitasjon og sjikane, billiges den?

b. Er Traaen, i betraktning av sin kirkelige status, lovlig meglingsmann i skilsmisssaker?

c. Hvilke rådbøter vil bli tatt for å søke reparert de skader Traaens virksomhet har avstedkommet, og hvilke for å hindre gjentakelser?

K. Det rettslige ansvar for skrivet.

Det fulle og hele ansvar ligger på undertegnede.

Skulle Traaen eller noen annen mene seg urettferdig angrepet eller injuriert ved nærværende skriv, ville jeg være takknemlig for å bli anmeldt hvorved det gis meg adgang til å føre sannhetsbevis for åpen scene.

- o -

Oslo. 11. 2. 48.

Gard Holtskog.